

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

«Похідні позови» у судовій практиці Верховного Суду

Ганна Вронська

суддя Верховного Суду

Юрисдикційність «похідного позову»

✓ Стаття 20. справи, що відносяться до юрисдикції господарських судів

1. Господарські суди розглядають справи у спорах, що виникають у зв'язку із здійсненням господарської діяльності (крім справ, передбачених частиною другою цієї статті), та інші справи у визначених законом випадках, зокрема:

...12) справи у спорах між юридичною особою та її посадовою особою (у тому числі посадовою особою, повноваження якої припинені) про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі діями (бездіяльністю) такої посадової особи, за позовом власника (учасника, акціонера) такої юридичної особи, поданим в її інтересах...

✓ Стаття 30. Виключна підсудність справ

...7. Спори між юридичною особою та її посадовою особою (у тому числі посадовою особою, повноваження якої припинені) про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі діями (бездіяльністю) її посадової особи, розглядаються господарським судом за місцезнаходженням юридичної особи...

Нормативно-правова база «похідного позову»

✓ Господарський кодекс України

Стаття 89. Управління господарським товариством

✓ Цивільний кодекс України

Стаття 22. Відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди

Стаття 92. Цивільна дієздатність юридичної особи

Стаття 1166. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду

✓ Господарський процесуальний кодекс України

Стаття 54. Особливості участі у судовому процесі осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах юридичної особи у спрах про відшкодування збитків, заподіяних її посадовою особою

Відмова у задоволенні «похідного позову»

Відмовлено у задоволені позову

- ✓ Для застосування такої міри відповідальності як відшкодування збитків необхідною є наявність усіх чотирьох загальних умов відповідальності, а саме: протиправна поведінка; збитки; причинний зв'язок між протиправною поведінкою та завданими збитками; вина.
- ✓ За відсутності хоча б одного з цих елементів цивільна відповідальність не настає.

Відмовлено у задоволенні позову

- ✓ Оскільки під час розгляду даної справи позивач не довів обставин неправомірної поведінки відповідача при укладенні Додаткової угоди як необхідного елементу складу цивільного правопорушення, Суд не бере до уваги аргументи позивача, які стосуються наявності причинно-наслідкового зв'язку між діями відповідача та завданими товариству збитками.

Застосування положень ст. 92 ЦК України

✓ Особи, які виступають від імені юридичної особи, зобов'язані діяти не лише в межах своїх повноважень, але й **добросовісно і розумно**. Між господарським товариством та його посадовою особою (зокрема директором чи генеральним директором) у процесі діяльності складаються відносини довірчого характеру, у зв'язку з чим протиправна поведінка зазначеної особи може виражатись не лише у невиконанні нею обов'язків, прямо встановлених установчими документами товариства, чи перевищенні повноважень при вчиненні певних дій від імені товариства, а й у неналежному чи недобросовісному виконанні таких дій без дотримання меж нормального господарського ризику, з особистою заінтересованістю чи при зловживанні своїм розсудом, прийнятті очевидно необачних чи марнотратних рішень.

постанова КГС ВС у справі №910/21493/17 *(продовження)*

Відмовлено у задоволені позову

- ✓ позивачем не доведено наявності у діях відповідача складу цивільного правопорушення
- ✓ позивачем не було доведено неправомірності дій відповідача, а також складу цивільного правопорушення у діях відповідача

Відмовлено у задоволені позову

- ✓ Аргументи позивача про збитки, завдані директором ТОВ у зв'язку з зняттям готівкових коштів з корпоративної пластикової картки позивача, визнано такими, що не підтверджені належними та допустимими доказами, оскільки сама лише відсутність звітів про використання спірних коштів, свідчить про порушення Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління НБУ №637 від 15.12.2004, та не є доказом того, що отримані кошти не були витрачені в господарській діяльності товариства.
- ✓ З цих же підстав не є належним доказом і акт позачергової перевірки ТОВ, який свідчить лише про неналежну організацію бухгалтерського обліку у позивача.

Відмовлено у задоволенні позову

- ✓ В.о. генерального директора ТОВ мав достатній обсяг повноважень для укладення додаткової угоди, відомості про оспорення товариством додаткової угоди з підстав порушення посадовою особою норм законодавства чи статутних документів відсутні

Задоволено «похідний позов»

Задоволено позов

Усі елементи господарського правопорушення:

- ✓ протиправна поведінка: надання директором згоди на внесення змін до дозволу щодо переоформлення його на іншого власника;
- ✓ наявні збитки в розмірі 1 509 600 грн, заявлені позивачем як вартість дозволу;
- ✓ причинний зв'язок між протиправними діями директора і шкодою зумовлений тим, що внаслідок надання останнім такої згоди Держгеонадрами видано наказ про внесення змін до дозволу в частині визначення нового власника;
- ✓ вина відповідача як посадової особи виражена перевищенням повноважень, установлених йому статутом ТОВ.

постанова ВП ВС у справі № 910/20261/16

Задоволено позов

- ✓ особи, які виступають від імені юридичної особи, зобов'язані діяти не лише в межах своїх повноважень, але й **добросовісно і розумно**
- ✓ дії директора вочевидь вчинялися з метою, що **суперечить інтересам цього товариства**

постанова ВП ВС у справі № 910/20261/16 (продовження)

Задоволено позов

- ✓ Обов'язок керівника проявляти належне піклування про справи компанії означає, що керівник компанії повинен проявляти розумне піклування про її справи, використовувати необхідні професійні навички і здійснювати свої повноваження з необхідною ретельністю

постанова КГС ВС у справі № 922/2187/16

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Дякую за увагу!

